

צדקת הצדיק – סימן ו'

קבלת עול מלכות שמים שלימה אמרו (ברכות ט"ו א) נפנה, פירוש מכל גילולי תאוות עולם הזה המותרות, אשר לא לשם שמים. ונוטל ידיו, שמעתי שזה רמיזת רחיצת ידים על סילוק נגיעות. ויש לומר עוד, רומז על הרחיצה ממה שכבר נתלכלכו כלי המעשה מאותם הטינופות, ירחצם במי הדעת וטהר.

ומניח תפילין, כמו שכתב ביערות דבש, שהוא חותם שם שמים שנושא עליו, כמו עבד שנושא הנשקא מאדונו לאות שהוא אדונו. ועל ידו לאות לעצמו, ועל הראש לאות לכל עמי הארץ, כי שמא דמרא עליה. וקורא קריאת שמע, קבלת עול מלכות שמים ועול תורה ומצוות, ומתפלל [גם זה מכלל מלכות שמים כמו שכתבו תוספות שם י"ד: (בדיבור המתחיל ומנח)] כי קריאת שמע אינו לנוכח השם יתברך, מה שאין כן תפילה כדפירש רש"י (ברכות כ"ה ריש ע"א). ושלימות המלכות שמים שיהיה לנוכח השם יתברך. ואחר כל ההכנות אלו אז מתפלל:

*****

(1) מסכת ברכות דף י"ד:- טו.

ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה יפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא ק"ש ויתפלל וזו היא מלכות שמים שלמה.

(2) תלמידי רבינו יונה (שם)

הרוצה לקבל עליו עול מ"ש שלימה וכו'. טעם הדבר מפני שבתפילין שבראש אדם משעבד לבורא יתברך הנשמה שהיא במוח, ובתפילין שבזרוע אדם משעבד גופו, ומפני כך צוו להשים אותם כנגד הלב שהלב היא עיקר התאוות והמחשבות, ובזה יזכור את הבורא וימעיט הנאותיו, ובמזוזה משעבד אדם ממונו אלא שלא הזכירו בכאן המזוזה מפני שמצוותה נעשית בשעה אחרת, וכשקורא ק"ש ומתפלל בענין שמשעבד לו נשמתו וגופו זו היא מלכות שמים שלימה. ומדאמר "ומתפלל" משמע שגם בתפלה צריך שיתפלל ותפילין בראשו:

(3) אגרא דפרקא – סימן רכב

שם בתוספתא לא ישתמש אדם בפניו ידיו ורגליו אלא לכבוד קונוהו שנא' [משלי ט"ז] כל פעל ה' למענהו עכ"ל. הוא הדבר אשר ביאר בחובת הלבבות [שער ג' פרק ה'] בגדר העבד הנאמן אשר לא יניע רפרוף עין רק בהפקת רצון האדון. ולהבין הענין תציבי לך ציונים ללמוד דעת בדברי החסיד בחו"ה [שם פ"ד] שאין שום מעשה בעולם רק ציווי ואזהרה, כי אפילו דבר הרשות אינו יוצא מגדר ציווי ואזהרה, כי אם היא מבחינת די הסיפוק הוא בכלל הציווי, ואם הוא מהמותרות הוא בכלל אזהרה.

והוא הדבר אשר פירשנו בפרשת עקידה (אחר כך שמעתי הדברים ככתבן בשם אדמ"ו הרב הקדוש מהרמ"מ זצוק"ל) וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת וכו' [בראשית כב י'], דהקושיא מפורסמת למה ליה למימר וישלח אברהם את ידו ויקח וכו', ומי לא ידע כי ליקח איזה דבר ביד צריך לשלוח את היד, והל"ל סתם ויקח את המאכלת וכו', אבל כן הוא הדבר אברהם אבינו לא התנועע שום אבר כי אם בהפקת רצון יוצרו, והנה הורגלו איבריו בכך עד ששום אבר לא רצה לעשות שום פעולה רק שיהיה בזה מצוה, והנה בכאן לא צוהו השי"ת רק קח נא את בנד וכו' והעלהו שם לעולה, א"כ עד העלאה היא מצוה, משא"כ המעשים שאח"כ

לא היה בזה מצוה, ולא רצתה היד לעשות הפעולה, וז"ש ויבן שם אברהם את המזבח, הנה זה מצוה, וכן ויערוך את העצים, וכן ויעקד וכו', וכן וישם אותו על וכו', ובכאן כבר נגמר ציווי השי"ת כי לא עלה על לב השי"ת לשחוט את יצחק ושוב לא רצתה היד לזוז ממקומה ליקח את המאכלת, והנה אברהם אבינו חשש בדבר דלמא הוא מעשה שטן, וישלח אברהם את ידו (בכח ותקיפות) ויקח את המאכלת וכו', וז"ש וישלח אברה"ם דלכאורה תיבת אברה"ם מיותר דממנו מדבר, רק הורנו בזה להיות שמו אברה"ם רמ"ח, כבר קידש רמ"ח איבריו לבל יעשו שום פעולה רק בהפקת רצון היוצר, ע"כ לא רצתה היד לעשות הפעולה עד ששלחה בכח ועוז, עד שהשיבו המלאך אל תשל"ח ידך וכו', כי כדין עשתה היד שאין בזה מצוה. ודי בזה למשכיל.

4) מחשבות חרוץ – אות יט

והתחלת כל רע הוא על ידי תאוות אכילה שבזה היה התחלת חטא הראשון ותחילת הסתת היצר הרע באכילת עץ הדעת. וכן אמרו ז"ל (ספרי עקב ז') דאין יצר הרע קופץ על האדם אלא מתוך אכילה ושתיה. וכמו שנאמר " כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמְּשֻׁתָּהּ וְגו' " (איוב א', ה') אמר איוב אולי חטאו בני וגו'. וכדמייתי (ברכות ל"ב א) מקראי דמלי כריסי זני בישי.

5) ספר החינוך - מצוה רמח

משרשי המצוה, לפי שרוב חטאות בני אדם יעשו בסבת ריבוי האכילה והשתיה, כמו שכתוב [שם ל"ב, ט"ו] וישמן ישורון ויבעט...

6) דברי ישראל – כללי אורייתא, אות א

אין קידוש אלא במקום סעודה (פסחים קא). יש לפרש על ענין קדש עצמך במותר לך (יבמות דף כ.), ור"ל אין קידוש אלא במקום סעודה, פ"י אין עיקר קידוש לקדש עצמו במותר לו אלא במקום סעודה היינו בשעת אכילה כמשמעו, ובשעת הזיווג שנקרא גם כן אכילה כמו שנאמר "כי אם הלחם אשר הוא אוכל" (בראשית לט, ו)...

7) עבודות ישראל – שבת הגדול

כלים שתשמישן בחמין יגעלו בחמין, בצונן ידיחו בצונן (שו"ע או"ח סימן תנא ס"ה) וכלי חרס אין לו תקנה אלא בשבירה (שם סכ"ב). נראה על דרך הרמז, שאף על פי שחוטאים אינם עושים העבירה בלב שלם ובנפש חפצה רק בעל כרחו יספר שבחו של עבירה מחמת תחבולת היצר הרע, אבל הוא באמת אינו רוצה כלל לעשות מה שהוא נגד רצונו הקדוש יתברך שמו. זה האדם הוא שתשמישו בצונן, רצה לומר שאינו בחמדה ותאוה רק כמי שכפאו, וזה האדם בודאי אין צריך סיגופים רק שיקבל עליו באמת שלא יעשה עוד עבירה אפילו אם היצר הרע מסיתו. וזה יגעלו בצונן, רצה לומר בלא סיגופים ובגודל חמימות הלב רק התשובה צריך להיות כמו שחטא. אבל מי שתשמישו בחמין, רצה לומר שמחמם את עצמו לדבר עבירה ועושה אותן בנפש חפצה, זה צריך לעשות התשובה כמו כן בחמימות הלב. וכלי חרס וכו' אין לו תקנה, רצה לומר אותם שהרבו לחטוא כמו הכלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם אין להם תקנה רק בשבירות לב ובמרירות על חטאיו שעבר נגד רצון הבורא יתברך ויתעלה, ובודאי קרוב ה' לנשברי לב ויקבל אותן: